

GRÀCIES, FRARETS !!

A REVEURE, SI A DÉU PLAU !!

1

**Eucaristia de comiat als PP. Franciscans del
Santuari de Sant Antoni de Pàdua, celebrada a
la Parròquia Mare de Déu del Carme**

Lleida, 30 de juliol de 2022

Els que ens hem aplegat avui en aquesta eucaristia coneixem prou bé què suposa per als feligresos de la parròquia del Carme la presència dels *frarets* dins la demarcació parroquial. Una presència que avui es personifica en el P. Francesc Vilà, el P. Joaquín Recasens, el P. Lluís Borràs i Fra Genís Sánchez. Permeteu que m'adreci en nom de la parròquia especialment a vosaltres. I recordar, abans, al P. Ramon Domènech que ha abraçat la germana mort fa només tres dies; ell va dirigir durant 21 anys (1968-1989) el Col·legi Menor i posteriorment Col·legi Major i Residència Universitària Sant Antoni de Pàdua, tasca reconeguda amb la Medalla de la Ciutat a la solidaritat l'any de les Noces d'or sacerdotals (2015). Aquest dijous se li ha donat el darrer comiat a Alcarràs, la seva població natal. Al cel sigui.

Un comiat és sempre un moment en què afloren sentiments i convida a fer una mirada enrere i una altra mirada endavant. És una cruïlla en la que ara ens aturem breument per veure algunes de les petjades que han deixat empremta en els més de 800 anys d'història seràfica a Lleida, especialment el temps compartit amb la parròquia del Carme. Fem, doncs, una mirada enrere per a recordar i, sobretot, per agrair.

L'any 1217 ja hi havia a Lleida un monestir franciscà al camí de Montsó, davant de la muralla de Sant Martí, al que s'anomenaria Pla de Framenors, emplaçament que avui es correspon amb l'actual plaça Ricard Vinyes. Es considera el primer convent franciscà de la Corona d'Aragó, possiblement fundat per dos frares italians enviats pel mateix sant Francesc. La situació extramurs dels monestirs els feia molt vulnerables i era costum que les guerres els castiguessin especialment. Així va passar amb el cenobi franciscà.

Al primer terç del segle XVIII els framenors bastiren un convent prop del portal de la Barca, entre la muralla del Segre i el carrer Major, un espai on es configurà la plaça Sant Francesc. El temple conventual, petit i senzill, contrastava amb el monumental monestir de la zona alta de la ciutat. És l'actual església de Sant Pere, on una petita imatge de sant Francesc de ferro forjat que l'estimat Mossèn Joan va voler situar per evocar el seu origen franciscà (2010), quan formava Unitat pastoral amb el Carme i Sant Joan. La comunitat franciscana s'hi mantingué fins l'any 1835 en què foren suprimits els ordes religiosos a Espanya.

El juliol de 1908 el bisbe Joan Antoni Ruano autoritzà una nova fundació franciscana, i una comunitat de tres frares es van establir, successivament, al carrer La Palma 27, al carrer Cavallers 13 (casa Pastoret) i, a mitjans de 1910, a la Rambla Ferran 27 on el 22 de desembre obriren un oratori al culte públic, llavors dedicat a sant Antoni de Pàdua. Fou d'aquí estant que l'any 1920 iniciaren la

construcció del convent al carrer Vila Antònia, obra de Francesc de Paula Morera i Gatell. Al començament de la Guerra Civil cinc religiosos dels vuit que formaven la comunitat van ser assassinats, i el convent transformat en hospital. L'any 1940 els frarets tornaren i el 13 de juny de 1950 el bisbe Aurelio del Pino beneí el Santuari de Sant Antoni de Pàdua, obra de Lluís Domènech i Torres, encara inacabat. El temple s'anà configurant fins a assolir l'aspecte actual amb el retaule d'alabastre, el cambril, el cor amb l'orgue de tubs (1958) i l'admirable decoració pictòrica de la mà de l'estimat i reconegut Víctor P. Pallarès (1976) amb un programa iconogràfic franciscà i d'escenes eucarístiques i de la vida del Doctor Evangèlic, uns anys després del mural (1967) de la Residència d'Estudiants esdevinguda Geriàtric l'any 2003.

És en aquesta etapa ja centenària que el convent franciscà i el Santuari formen part de la demarcació de la parròquia del Carme, que justament llavors s'estava urbanitzant al ser aquesta una zona d'expansió de la ciutat. El mateix any que els franciscans es van establir a la Rambla Ferran (1910) ho van fer les religioses de la Sagrada Família al Col·legi del carrer Democràcia i, dos anys abans (1908), els Germans Maristes havien fundat el Col·legi del Sagrat Cor al carrer Anselm Clavé.

L'església vella del Carme, petita però ben cuidada –“una tassetta de plata” en paraules del bisbe Josep Meseguer– també tenia un altar dedicat a sant Antoni de Pàdua, presidit per aquesta imatge sempre tan venerada, avui al creuer d'aquesta església. Llavors al temple només s'hi

accedia des del carrer del Carme i aquells anys va viure l'il·lusionant projecte d'ampliació obrint una nova façana a la Rambla Ferran per poder donar cabuda a una feligresia creixent. És l'etapa dels "pamets de cel" iniciada el 1924 i que va culminar, després de molts anys i entre bancs, en el temple on estem avui inaugurat el 12 de juliol de 1959.

Entre la comunitat franciscana, cordial i acollidora, i la Parròquia sempre hi han hagut lligams molt estrets i el Santuari sempre l'hem sentit com una mateixa casa. Ens hem unit a les vostres celebracions i vosaltres, estimats frerets, sempre heu participat de les celebracions de la Parròquia, en la seva festa patronal, en la predicació de la Novena del Carme i la processó, feliçment recuperada per Mossèn Joan l'any 2004, així com en moltes activitats, com les taules rodones quaresmals sobre la increença i la fe dels joves (2003). Heu format part del Consell de Pastoral parroquial i hem compartit la vetlla de Sant Joan, al Carme, unint la celebració del final de curs pastoral amb el sant de Mossèn Joan Ramon i de Mossèn Joan i el sopar que tant ens va agermanar.

El Cinquantenari del Carme no podia oblidar la gran tasca dels frerets realitzada conjuntament amb la parròquia del Carme. I us va sumar a la celebració, l'any 2009, participant en els actes programats i en la Miscel·lània amb una col·laboració que el P. Gamissans va escriure en nom de la comunitat. A ell també devem l'obra teatral sobre la història del Carme, escenificada pel TOAR en aquest mateix presbiteri. D'altres obres de la seva fina

ploma es van representar al Santuari: Clara d'Assis en el 750 aniversari de la seva mort; "Joan XXIII, paradigma de pau i bé", després de dedicar-li un altar com a beat (2004); "la Marieta té un blau al front" i "Francesc Castelló, visqué estimant i morí perdonant". També vam acompanyar al P. Gamissans en la presentació dels darrers títols de la seva amplia obra d'espiritualitat franciscana i en la concessió de la Medalla de la Paeria (2014) com a exponent de Cultura en majúscules.

Dos anys més tard, al mateix espai del Saló del Retaule de la Paeria, mossens i feligresos del Carme vam assistir a la presentació del llibre del P. Joaquín amb "Tal com raja", amb reflexions sobre la societat i l'espiritualitat ben amarades de sentiment. Un darrer títol "Acabat de dir, acabat d'oferir" s'ha presentat al Santuari un dels dies de la Novena del Carme en la també va participar com a predicador, a la Processó i a la Missa solemne on va acollir devotament l'Escapulari del Carme que el Bisbe Salvador li va imposar.

La parròquia del Carme actualment forma Unitat pastoral amb Sant Joan. La celebració dels seus Aniversaris i la iniciativa del Pessebre Vivent va propiciar la participació de la comunitat franciscana, amb l'escenificació de la Presentació de Jesús al Temple. Dins del marc d'aquesta efemèride, el P. Joaquín en nom dels frarets va col·laborar en la Miscel·lània commemorativa recordant els estrets vincles dels franciscans amb l'Estudi General i amb aquesta parròquia històrica de Lleida, seu de la Lectura de l'Alba i de la devoció a la Immaculada Concepció que amb

tanta fe els franciscans heu cultivat. També a Sant Joan sant Antoni de Pàdua, el sant miracler, hi té el seu altar.

“La nostra vida comunitària i fraterna ha de ser un SIGNE VISIBLE de la comunió eclesial i nosaltres ... anem fent camí perquè això sigui una realitat“. Són paraules del P. Francesc Vilà (1997). Aquest signe visible va expressar-se amb força en la pregària interreligiosa per la Pau celebrada el 23 de gener de 2002, la vigília de la que Joan Pau II havia convocat a Assis. Un esclat de goig i desig de pau va culminar amb la Pregària de Sant Francesc i el cant “Sigui la pau amb nosaltres” mentre els més de sis centenars de persones ens donàvem la mà i el P. Joaquín encoratjava a continuar treballant per la pau. L’Esperit d’Assis es repetiria l’any següent al Santuari, que esdevingué un símbol de pau, reconciliació i fraternitat

Avui recordem frarets molt estimats. El P. Salvador Gallart que amb la seva veu d’or animava els cants de les celebracions. El P. Cabanes, el P. Franquesa, el P. Mariano Martín i tants d’altres ... Al P. Jordi Grau, el vam conèixer a Canà de Galilea durant el pelegrinatge a Terra Santa l’Any Jubilar. Ens va acollir fent-nos sentir com a casa! Una llar que després va traslladar al convent de Lleida, on el vam retrobar. El P. Jordi i el P. Mariano van donar suport al Reforç Escolar de la parròquia. També el P. Ferran R. Gavilán de bon grat va dirigir la Coral del Carme posant-hi els seus coneixements musicals, a més d’empenta i il·lusió mentre la salut li ho va permetre. Llavors la direcció de la Coral la continuà la Rosa Fabregat que, a més, va fer una tasca encomiable a la biblioteca del convent. La Coral del

Carme ha estat també la Coral del Santuari i, amb el mestre Lluís Climent, sempre han acompanyat les celebracions franciscanes: sant Antoni de Pàdua, sant Francesc d'Assís i sant Salvador d'Horta, patró dels franciscans de Catalunya, entre d'altres. I és que la música sempre ha estat present al Santuari, en un servei que avui exerceix amb joia i mestria el P. Lluís Borràs.

“Voldríem que el nostre Santuari fos un espai on tothom que hi vingui pugui retrobar la pau interior, l'esperança, la joia de viure estimant Déu i els germans”, deia el P. Gamissans (1995) Aquest desig ha estat una realitat. El temple magnífic, lluminós i de bellesa renovada amb la restauració completada l'any 2006, amb un ampli cambril on es pot venerar la imatge del Sant i un cor obert a tothom, ha estat i és un fogar d'espiritualitat franciscana que convida al recolliment i pregària de feligresos i devots i acull l'obra social del Pa de Sant Antoni, un servei viscut amb actitud evangèlica com a distribuïdors de les almoines que es dipositen generosament a la caixeta del Pa dels Pobres.

Aquests darrers anys al Santuari han estat curulls de celebracions a les que la parròquia del Carme s'hi ha sumat joiosament. Recordem la commemoració, l'any 2009, del VIII centenari de la fundació de l'orde franciscana i el reconeixement rebut amb la Placa de la Paeria al mèrit cultural a una de les institucions més antigues de la ciutat. També la celebració, l'any 2014, dels 800 anys del pas de sant Francesc per Lleida. La tradició vol que sant Francesc visités el sepulcre de l'apòstol sant

Jaume a Galícia i, al seu pas per Lleida, se situaria la curació de Joan en el conegut com a “Miracle de Lleida” que Giotto va representar en un fresc a la basílica superior d’Assis.

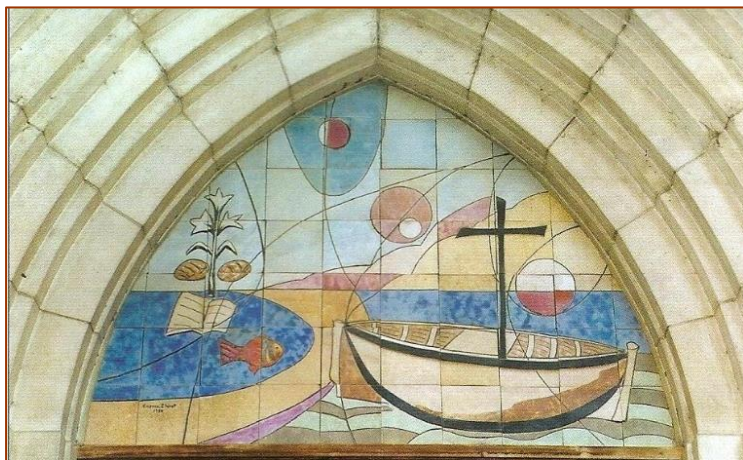
Joiosa va ser l’ordenació diaconal de fra Genís de mans del bisbe Ciuraneta al Santuari (2005): “ha estat la il·lusió de tota la meva vida que em permetrà desenvolupar amb més llibertat i empeny la meva activitat pastoral”. I la celebració festiva de les Noces de plata sacerdotals del P. Joaquín (2017): 25 anys consagrats a Déu seguint el model de sant Francesc d’Assis. I les Noces d’or del P. Ferran (2015), dos mesos abans de morir. També ens hem unit, al Santuari i aquí, a les misses exequials per l’ànima dels que ens han deixat. Un record memorable ens va deixar la celebració conjunta del sagrament de la Unció dels malalts dels frarets amb Mossèn Joan (festa de la Mercè, 2017) donant testimoni del valor d’aquest sagrament davant de la comunitat. Les misses al Santuari han ofert un servei més ampli per a la participació en l’eucaristia de cada dia. I vosaltres heu estat sempre servicials quan per malaltia o necessitat heu assegurat el culte de les celebracions eucarístiques a la Parròquia.

Sempre és més el que s’ha compartit que els records que la memòria permet aflorar i expressar amb paraules. Us trobarem a faltar!! Però en aquesta cruïlla cal avançar amb la certesa que tot allò que la vida ens ha proporcionat ens acompanyarà per sempre més. Agraïm a Déu el vostre tarannà senzill, alegre, servicial, acollidor, obert a tothom, portador de pau i d’esperança. Aquesta és la gran petjada

que deixa el vostre exemple. “Som fills d’una història que cal custodiar, i som artesans d’una història que cal construir.” (Papa Francesc, viatge apostòlic al Canadà, 26 juliol 2022) Desitgem de tot cor que aquesta doble comesa la procureu allí on la vida us porti, amb els dons i les virtuts antonianes que resten al mosaic del timpà del Santuari on fins ara heu fet estada: el lliiri, de la puresa; el llibre, de la saviesa; el pa, de la caritat; la barca amb la creu, la missió; i el peix que surt de l’aigua per escoltar, la predicació.

I amb aquesta mirada endavant desitgem que aquesta nova etapa de la vida us sigui propícia, amb la convicció que el camí no és un lloc físic i sí un pelegrinatge interior a l’encontre de Déu i de la felicitat. Confiem que hi haurà noves cruïlles on compartir fe i germanor. Per això “el nostre comiat diu: A reveure, si a Déu plau!”

I com a acabament d’aquesta memòria agraïda manllevem l’expressió de sant Francesc a les Floretes -i, tant de bo, el seu esperit!: “A lloança de Crist. Amén”

*Mare de Déu del Carme
Lleida*